

med. Det er en Betragtning, som, synes det mig, ikke kan karakteriseres paa anden Maade end som en Overklassebetragtning, og jeg kan ikke med min bedste Villie se paa denne Lov som andet end en Overklasselov, som vi her i Tinget ikke kunne være bekendte at give, næsten umiddelbart efter, at vi have givet Almenskoleloven og derigennem søgt at gøre vort folkelige Skolevæsen saa godt som vel muligt.

J. Nielsen: Naar det ærede Medlem, som nu satte sig, udtalte, at jeg havde sagt, at det navnlig var Smaakaarsfolks Børn, som besøgte Realskolerne, maa han aabenbart have hørt fejl. Hvad jeg sagde, var, at det ikke alene var de begunstigede Samfundslags, men ogsaa Smaafolks Børn, som søgte disse Skoler, og jeg føjede til, at det var den eneste Mulighed, Smaafolks Børn havde for at faa en saadan Uddannelse, som gives i Realskolerne, at de kunne faa en Friplads i en saadan og samtidig være i deres Hjem. Jeg tror dog, at det ingenlunde er saa sjældent, som det ærede Medlem mener, — jeg kender i alt Fald flere Tilfælde.

Sabroe: Jeg kunde ønske at spørge de Herrer, som have forelagt dette Lovforslag, hvilket Materiale og hvilke Oplysninger de have at give det høje Ting som Motivering af det. Der foreligger ikke det fjerneste Materiale fra de ærede Medlemmers Side, og heller ikke i deres Tale her i Tinget have de givet Tinget Oplysninger, der kunne motivere, at vi nu skulle forhøje Tilskuddet til de private Realskoler. Det eneste, der foreligger i denne Sag, er et Andragende fra Realskolebestyrerne.

Jeg tillod mig under Sagens 1ste Behandling, som paa Grund af Tiden kun kunde blive meget kortvarig, at gøre opmærksom paa, at blandt Realskolebestyrerne er der enkelte, som sikkert ere fortrinlige Pædagoger, og hvis Skoler i Almindelighed ledes paa en saadan Maade, at de ikke staa tilbage for den Del af vore Folkeskoler, som ledes udmærket. Men blandt de Realskolebestyrere, som her komme og ansøge, er der Folk, som ikke have kunnet klare sig i andre Stillinger, saa at der i Virkeligheden her er Tale om fra Statens Side at støtte Mænd, hvem det har været umuligt at etablere nogen Art af Forretning paa andre af Livets Omraader, og som derfor til Slut ere faldne tilbage paa en Realskole, der ikke

er nogen Realskole, en Skole, der giver sig ud for at være en højere Skole, men som i Virkeligheden ikke er det, en Skole, som giver sig ud for at have fortrinlige Lærerkræfter i sin Tjeneste, men som i Virkeligheden har daarligere Lærerkræfter, en Skole, som giver sig ud for at opfylde et Savn, men som i Virkeligheden har knyttet til sin Tjeneste Folk, som lønnes med ganske usle og uanstændige Lønninger, Lønninger, som ingen privat Arbejdsgiver vilde vove at byde en Daglejer eller en Haandværkssvend. Blandt disse Realskolebestyrere — jeg skal selvfølgelig ikke komme ind paa at nævne enkelte Navne — ere de fleste Folk, som ganske tilfældigt ere komne til at faa med disse Ting at gøre. Hvordan gaar det til med Oprettelsen af en saadan Realskole? Jeg kunde nævne adskillige Eksempler derpaa, men jeg skal indskrænke mig til med Formandens Samtykke at oplæse et Avertissement, der i øvrigt er omtrent af samme Art og Beskaffenhed som en Række andre Avertissementer. Det er taget fra „Jyllandsposten“ i Aarhus og lyder:

„Realskolebestyrer.

I en større Landsby i Nordjylland paatænkes der oprettet en Realskole, hvortil søges en Bestyrer. En, der eventuelt vil overtage Skolebygningen, vil blive foretrukket. Billet mrkt.“ osv.

Det er altsaa en Mand, som har bygget en Ejendom og ikke kan faa den solgt. Han tænker: Der er nok en eller anden forsulten cand. phil., som vil være Bestyrer af en saadan Realskole, og der melder sig virkelig ogsaa saadan en Mand. Han overtager Realskolen, kommer i en bundløs Gæld, men regner med Statstilskuddet og med den honette Ambition, ligesom han gør Regning paa, at man i den vedkommende Kommune ikke vil gøre noget væsentligt for at forbedre det kommunale Skolevæsen, altsaa at der ikke vil være Driftighed eller Foretagsomhed i saa Henseende fra Kommunalbestyrelsens Side, og paa det bliver han Realskolebestyrer! Det ærede Medlem for Viborg (Sveistrup) vil sikkert indrømme mig, at det gælder for adskillige af de Herrer, som ere Realskolebestyrere. Bortset fra de enkelte Enere, der findes, er der en Mængde Folk, som det er ganske uværdigt for Staten at støtte ved direkte Statstilskud.

Jeg tillod mig ved 1ste Behandling at sige, at ved at støtte disse Realskoler absorberer man i Virkeligheden, borttager man en Mængde af Borgernes Interesse fra den offentlige Skole. Det gælder om,